

95. TIISTAINA 23. MARRASKUUTA 1999

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

- 1) Hallituksen esitys kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta etuyhteydessä keskenään olevien yritysten tulonoikaisun yhteydessä tehdyn yleissopimuksen muuttamista koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä..... 3152
Hallituksen esitys HE 116/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 20/1999 vp
- 2) Hallituksen esitys laiksi yhtiöveron hyvityksestä annetun lain muuttamisesta 3152
Hallituksen esitys HE 117/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 21/1999 vp
- 3) Hallituksen esitys laiksi Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta..... 3152
Hallituksen esitys HE 70/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 5/1999 vp
- 4) Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta..... 3153
Hallituksen esitys HE 88/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 6/1999 vp
- 5) Hallituksen esitys laiksi Metsäntutkimuslaitoksesta 3153
Hallituksen esitys HE 61/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 6/1999 vp

- 6) Hallituksen esitys laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain muuttamisesta..... 3154
Hallituksen esitys HE 121/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 7/1999 vp
- 7) Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta 3154
Hallituksen esitys HE 123/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 8/1999 vp
- 8) Hallituksen esitys laiksi opettajankoulutuslain kumoamisesta..... 3154
Hallituksen esitys HE 74/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 6/1999 vp
- 9) Hallituksen esitys laiksi tavaramerkkilain muuttamisesta..... 3154
Hallituksen esitys HE 133/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 11/1999 vp
- 10) Hallituksen esitys laiksi työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain muuttamisesta 3154
Hallituksen esitys HE 124/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 4/1999 vp
- 11) Hallituksen esitys laiksi yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 2 ja 11 f §:n muuttamisesta 3155
Hallituksen esitys HE 125/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 5/1999 vp
- 12) Hallituksen esitys laeiksi kemikaalilain, torjunta-ainelain ja terveysuojelulain 21 §:n muuttamisesta 3155
Hallituksen esitys HE 85/1999 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 3/1999 vp

Toinen käsittely

- 13) Hallituksen esitys laiksi henkilöstörahasolain muuttamisesta..... 3155
Hallituksen esitys HE 126/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 6/1999 vp

Mietintöjen pöydällepano

- 14) Hallituksen esitys laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta..... 3157
Hallituksen esitys HE 60/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 9/1999 vp

- 15) Hallituksen esitys laiksi siemenkauppalaain 3 ja 4 §:n muuttamisesta 3157
Hallituksen esitys HE 106/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 10/1999 vp
- 16) Hallituksen esitys laiksi asianajajista annetun lain muuttamisesta. 3158
Hallituksen esitys HE 110/1999 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 7/1999 vp
- 17) Hallituksen esitys laiksi haastemieslain muuttamisesta 3158
Hallituksen esitys HE 111/1999 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 8/1999 vp
- 18) Hallituksen esitys laeiksi merilain 1 luvun 1 §:n sekä alusrekisterilain 30 §:n muuttamisesta 3158
Hallituksen esitys HE 14/1999 vp
Liikennevaliokunnan mietintö LiVM 4/1999 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Mikkola.

Pekka Vilkuna /kesk
Jari Vilén /kok

Nimenhuuto

Nimenhuudossa merkitään täysistunnosta poissa oleviksi seuraavat edustajat:

Jan-Erik Enestam /r
Tarja Halonen /sd
Satu Hassi /vihr
Olli-Pekka Heinonen /kok
Jyri Häkämies /kok
Liisa Jaakonsaari /sd
Erkki Kanerva /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Valto Koski /sd
Johannes Koskinen /sd
Suvi Lindén /kok
Paavo Lipponen /sd
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Sauli Niinistö /kok
Lauri Oinonen /kesk
Kimmo Sasi /kok
Timo Seppälä /kok

Eduskuntatyöhön liittyvissä virkatehtävissä olevat edustajat

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskuntatyöhön liittyvissä virkatehtävissä ovat

23.11. edustajat
Jan-Erik Enestam /r
Olli-Pekka Heinonen /kok
Suvi Lindén /kok
Sauli Niinistö /kok
Kimmo Sasi /kok
23. ja 24.11. edustajat
Tarja Halonen /sd
Johannes Koskinen /sd
Paavo Lipponen /sd
23.— 25.11. edustaja
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
23.— 26.11. edustaja
Satu Hassi /vihr

Merkitään.

Sairauspoissaolot

Toinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että sairau-
den vuoksi eduskuntatyöstä on poissa

23. ja 24.11. edustaja
Valto Koski /sd

Merkitään.

Poissaolopyynnöt

Toinen varapuhemies: Vapautusta eduskunta-
työstä muun syyn perusteella ovat pyytäneet ajal-
ta

23.11. edustajat
Liisa Jaakonsaari /sd
Kalervo Kummola /kok
Pekka Vilkuna /kesk

Puhemiesneuvosto puoltaa poissaolopyyntöjä.

Hyväksytään.

PÄIVÄJÄRJESTYKSEN ASIAT:

**1) Hallituksen esitys kaksinkertaisen vero-
tuksen poistamisesta etuyhteydessä keske-
nään olevien yritysten tulonoikaisun yhtey-
dessä tehdyn yleissopimuksen muuttamista
koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten
hyväksymisestä**

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys HE 116/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM
20/1999 vp

Toinen varapuhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta, joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi ainoassa käsittelyssä valtiovarainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvää ehdotuksesta, joka koskee sopimuksen niiden määräysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

**2) Hallituksen esitys laiksi yhtiöveron hyvi-
tyksestä annetun lain muuttamisesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 117/1999 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM
21/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

**3) Hallituksen esitys laiksi Pelastusopisto-
ta annetun lain muuttamisesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 70/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 5/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 88/1999 vp
Hallintovaliokunnan mietintö HaVM 6/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

1 Pentti Tiusanen /vas: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia lisäämällä siihen säännökset dna-tutkimuksesta oleskelulupa-asiaissa, jossa lupaa haetaan perhesiteen perusteella. Tässä käytetään siis dna:ta tunnistamiseen ja geneettisen sukulaisuuden selvittämiseen. Lakiesitys on varmasti perusteltavissa tältä osin.

Haluan tässä kohdassa tuoda esiin sen, että dna:n käyttö, sen selvittäminen mitä erilaisimmissa asioissa, tulee olemaan haaste myös eduskunnalle. Asiahan on jo edellisellä kaudella kertaalleen ollut esillä, kun oli kysymys työnantajien oikeuksista selvittää työntekijöiden geneettistä perimää tietyissä erityistapauksissa. Silloin eduskunta torjui mahdollisuuden. Tuon asian nyt esille, koska tämä on tulossa, ja mielestäni eduskunnan pitäisi ehkä enemmän keskustella asiaa.

2 Raimo Vistbacka /ps: Arvoisa puhemies! Mielestäni lakiesitys on hyvä sikäli, että ainakin julkisuudessa on hyvin paljon väitetty, että oleskelulupa-asioissa olisi esiintynyt väärinkäytöksiä, kun on väitetty, että ollaan sukulaisia, vaikka mahdollisesti ei ole oltukaan. Tämä antaa mahdollisuuden siihen, jos asianomainen henkilö kirjallisesti suostuu dna-menettelyyn, että viranomaiset pystyvät varmistumaan siitä, pitääkö väite paikkansa vai ei. Mielestäni lakiesitys ainakin siltä osin on kannatettava.

3 Matti Väistö /kesk: Arvoisa puhemies! Varmaan dna-testauksista kannattaa keskustella.

Tässä yhteydessä kyse on kuitenkin vapaaehtoisesta, kirjalliseen suostumukseen perustuvasta dna-tutkimuksesta. Mitään pakkokeinoja tässä suhteessa ei ole mahdollista käyttää.

Arvoisa puhemies! Ed. Vistbacka jo totesi sen, että tämä on yksi kohta niiden toimenpiteiden sarjassa, joilla turvapaikkamenettelyyn liittyviä väärinkäytöksiä voidaan estää. Hallintovaliokuntahan edellytti vuoden 1998 valtiopäivillä, että erityisesti näihin mahdollisiin väärinkäytöstapauksiin ja niiden estämiseen tulisi kiinnittää huomiota. Mielestäni tässä asiassa nyt ollaan etenemässä oikeaan suuntaan.

Arvoisa puhemies! Samalla korostan, että myös biologiset perhesiteet tulee jatkossakin ensisijaisesti selvittää asiakirjanäytöllä ja haastattelulla. Dna-tutkimuksen pitäisi olla vain poikkeuksellinen näytön hankkimistapa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys laiksi Metsäntutkimuslaitoksesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 61/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 6/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön sisältyvät kolme lausumaehdotusta hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Hallituksen esitys laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastamisesta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 121/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
MmVM 7/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Hallituksen esitys laiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 123/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
MmVM 8/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Hallituksen esitys laiksi opettajankoulutuslain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 74/1999 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 6/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Sivistysvaliokunnan mietintöön sisältyvä lausumaehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Hallituksen esitys laiksi tavaramerkkilain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 133/1999 vp
Talousvaliokunnan mietintö TaVM 11/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

**10) Hallituksen esitys laiksi työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluo-
asioissa annetun lain muuttamisesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 124/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 4/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

11) Hallituksen esitys laiksi yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain 2 ja 11 f §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 125/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 5/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

12) Hallituksen esitys laeiksi kemikaalilain, torjunta-ainelain ja terveydensuojelulain 21 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys HE 85/1999 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 3/1999 vp

Toinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

¹ **Pentti Tiisanen /vas:** Arvoisa puhemies! Tästä sinänsä hyvin tärkeästä asiasta, josta on tullut ympäristövaliokunnan yksimielinen mietintö, haluan todeta, että asian valiokuntakäsittelyssä tuli selkeästi muutama asia ilmi, joissa ilmeisesti tarvitaan edelleen lisää lainsäädäntöä ja nimenomaan sen kehittämistä. Eräs hyvinkin tärkeä asia ovat biosidituotteet, joita testataan eläimillä ja nimenomaan eläinsuojelullisesta näkö-

kulmasta. Valiokuntakäsittelyssä todettiin, että lakien kehittämiseen on edelleenkin tarvetta.

Toinen tärkeä asia on se, että biosideja eli lähinnä tuhoeläinten, erilaisten bakteerien, sienten tuhoamiseksi kehitettyjä kemikaaleja löytyy monista tuotteista, joita tuodaan maahamme esimerkiksi Euroopan unionin ulkopuolelta. Tämän tuonnin sääntelyyn ja valvontaan valiokunta kiinnitti erityistä huomiota.

Kaiken kaikkiaan lopuksi, arvoisa puhemies, on syytä todeta, että esimerkiksi Euroopan unionin alueella tulee vuositasolla satoja uusia kemikaaleja käyttöön, ja niiden ominaisuuksien hallitseminen on todellinen haaste.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Hallituksen esitys laiksi henkilöstörahostolain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys HE 126/1999 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö TyVM 6/1999 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

¹ **Anne Huotari /vas:** Arvoisa puhemies! Työasiainvaliokunta käsittelee lakiesitystä ja totesi sen oikean suuntaiseksi. Samalla se linjasi hieman sitä, mihinkä suuntaan näitä henkilöstörahostoja pitäisi edelleen kehittää niin, että niistä tulisi houkuttelevampia. Tällä hetkellä jostakin kumman syystä näitä ei ole kovinkaan paljon perustettu. Toivoisinkin, että työnantajapuoli innostuisi näistä, sillä nämä ovat verotuksellisesti sekä työnantajien että työntekijöiden kannalta edullisia. Ilmeisesti on niin, että jotkin muut palkkiojärjestelyt ovat ainakin osan henkilöstöä kannal-

ta edullisempia, joten koko henkilöstölle eivät välttämättä kaikki yritykset halua näitä etuja antaa.

Keskustelimme myös siitä, pitäisikö määrääkäsissä työsuhteissa olevien henkilöiden päästä rahaston jäseniksi. Vaikka siinä on tiettyjä ongelmia, niin mielestäni tämän suuntaisesti pitäisi jatkossa edetä.

² **Jouko Skinnari /sd:** Arvoisa puhemies! Ed. Huotari jo toikin esille tämän lain, joka sinänsä nyt ei pituudeltaan ole kovin merkittävä, mutta kuitenkin periaatteeltaan merkittävä. Sen merkitys on yhtenä näistä kannustamisen muodoista, joita Suomessa on. Joka syksy, kun optioista jaetaan miljoonapalkkioita, nousee keskustelu siitä, mikä on optioitten osuus yrityksissä. Vuosi siten järjestimme valtiovarainministeriön ja asianomaisten tahojen kanssa seminaarin, jossa käytiin läpi erilaisia palkkiojärjestelmiä Suomessa, joista henkilöstörahassto on yksi eräänlainen köyhän miehen optiojärjestelmä, joka ei ole toiminut, kuten ed. Huotari totesi. Kun siitä sitten tuli paljon kuumempi asia kuin oli tarkoitettu, kun muun muassa ymmärrettiin, että SAK:n taholta tullaan vaatimaan tulopoliittisissa neuvotteluissa, että optiot otetaan myös neuvottelupöytään esille, silloin se selvitystyö, jota oli tarkoitus tehdä, rajautui virkamiestyöksi. Työministeriöstä Raili Hukka ja valtiovarainministeriöstä Jussi Niemi ja Heikki Soltila virkamiestyönä tekivät 50 sivun pituisen selvityksen siitä, minkälaisia eri palkkiojärjestelmiä Suomessa on, ja vertasivat niitä EU-maiden järjestelmiin ja siihen kehitykseen, mikä on Yhdysvalloissa tapahtunut.

Euroopassa on ollut ominaista, erityisesti Saksassa mutta myös Suomessa ja Japanissa, se, että toiminta on ollut hyvin pankkikeskeistä, kun taas Yhdysvalloissa se on ollut omistajakeskeistä. EU-maista Suomi on nyt innokkaimmin ottanut käyttöön tämän omistajakeskeisen eli juuri optiion tapaisen järjestelmän, joka on 90-prosenttisesti Nokiassa tapahtuvaa toimintaa.

Palkkio- ja kannustinjärjestelmiä on syytä mielestäni nyt selvittää edelleenkin. Niissä on selviä eroja toteuttamistavoiltaan, verotukseltaan ja siinä, missä vaiheessa työntekijä palkki on tulelle itselleen saamaan. On täysin selvää, että jos palkkio on saatavissa mahdollisimman nopeasti, on se sitten eräänlaista 13. kuukauden palkkaa tai millä nimikkeellä tahansa kulkevaa kannustamista, se luo työhön motivaatiota ja säilyt-

tää osaavan työvoiman yrityksessä, mikä pitkällä tähtäyksellä on myös yrittäjän ja omistajan etu.

Tässä vertailussa on ollut mielenkiintoista nähdä muun muassa Yhdysvaltojen kehitys, joka on kaikkein pisimmällä erityisesti optiojärjestelyjen osalta, joissa suuret optiot helposti pakottavat optioita saavat yritysjohtajat tekemään näytäviä fuusioita fuusioiden tekemisen itsetarkoituksen vuoksi, koska niistä tulee suuria otsikoita ja se osoittaa sitä, että onpas firmaan nyt tullut aikaansaavia johtajia, kun heti alkoi tapahtua. Eikä amerikkalaisessakaan selvityksessä olla täysin varmoja siitä, että pitemmän päälle myöskään omistajan etu on se, että näin tapahtuu. Suomesahan on näitä esimerkkejä, ja kun katsotaan taas pörssiä, pörssissä on lähinnä Nokian nousua, ja sitten näiden muiden, jotka ovat tehneet fuusioita, voitonmerkit näyttävät saavan vielä odottaa itseään.

Yhdysvalloissa palkan osuus on laskenut yritysjohtajilla niin, että kiinteä palkka vuonna 1996 oli enää runsaat 20 prosenttia palkasta. Kaikki muu oli jotain muuta. Se oli optiota ja muita palkan osia, ja nyt Yhdysvalloissa ollaan siirtymässä kehitykseen, jossa palkitsemista tapahtuu entistä suuremmissa määrin siten, että on pakonomaisesti ostettava oman yrityksen osakkeita. Toisin sanoen ostamalla niitä uskot siihen, että yritys tulee menestymään, ja optiosi on sidottu oman yrityksen menestymiseen. Tämä on erittäin mielenkiintoinen asia. Monissa maissa, kuten Saksassa ja Ruotsissa, näitä järjestelmiä ei ole sillä tavoin toteutettu kuin esimerkiksi Suomessa, yleensä koko palkkiojärjestelmiä.

Meidän olisi syytä jatkaa selvitystyötä. Toivon, että se tapahtuu niin valtiovarainministeriössä kuin asianomaisissa ministeriöissäkin, koska on täysin selvää, että paitsi että henkilöstö jakaa yrityksissä, on myös tärkeää, millä tavoin henkilökuntaa motivoidaan. Suomalaisiin, voisi sanoa myös pohjoismaisiin ja ehkä koko Euroopan, ainakin pohjoisemman Euroopan, periaatteisiin kuuluu myös se, että nämä palkkiojärjestelmät, optiojärjestelmät, ulotetaan mahdollisimman laajasti yrityksen henkilökuntaa koskevaksi.

Arvoisa puhemies! Toivon, että hallitus jo näiden tehtyjen selvitysten pohjalta jatkaa tätä työtä ja tuo eduskuntaan lisää esityksiä.

³ **Pentti Tiusanen /vas:** Arvoisa herra puhemies! Työasiainvaliokunnan puheenjohtajan pu-

heenvuoron jälkeen on syytä todeta erilaisista palkkioista myös se, että yksityisen yritystoiminnan, teollisuuden, palkkioiden tasohan, tietysti myös optiokäytäntö, niin kuin täällä on todettu, heijastuu myös pääosin valtion taikka osaomistuksessa oleviin yrityksiin ja niiden palkkiojärjestelmiin. KTM on antanut tästä oman suosituksen, muun muassa hallinnon palkkioista. Ja mikä on mielenkiintoista eduskunnan kannalta, niin tämä suositus ikään kuin heijastuu eduskunnan alaisten hallinnon organisaatioiden, kuten Kansaneläkelaitos, Yleisradio, pankkivaltuusmiehet, palkkioihin. Siis tällaisen linkin on nyt todettu olevan olemassa. Mielestäni tämä on aika iso asia, josta eduskunnan pitää käydä perusteellinen keskustelu käsitellen asiaa mahdollisimman laajasti ja myös siinä mielessä syvällisesti, että tällainen palkkiojärjestelmä olisi kansalaisten kannalta, niin kuin täällä todettiin, motivoiva ja uskottava.

4 Mikko Kuoppa /vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on siinä mielessä oikeansuuntainen, että se lisää jonkin verran henkilöstörahasot käyttäjien sananvaltaa asiassa. Mutta edelleen mielestäni ongelma on se, että henkilöstöllä on liian vähän päätäntävaltaa yleensä henkilöstörahasoista. Muun muassa metsäteollisuudessa eräät yritykset ovat jopa purkaneet henkilöstörahasot, vallankin nyt, kun metsäteollisuudella menee suhteellisen hyvin, jolloin henkilöstörahasot tuottaisivat rahaa rahastoihin ja henkilöstölle. Mielestäni henkilöstön aseman vahvistamista rahastojen hallinnossa ja myös päätöksenteossa tulisi edelleenkin jatkaa, koska mielestäni tällä suunnalla on suurimmat puutteet ja heikkoudet. Henkilöstön motivointiin tietysti vaikuttaa olennaisesti se, minkälaista henkilöstöpolitiikkaa yrityksissä harjoitetaan. Henkilöstörahasot on tietysti yksi osa sitä, mutta kaikkesta huolimatta kaikkein keskeisin on tietysti se, minkälaista palkkausta, esimerkiksi suoraa palkkaa, työntekijöille maksetaan.

Työasiainvaliokunnan puheenjohtaja puhui fuusioista, ja mielestäni olisikin syytä miettiä, onko Sampo—Leonía-fuusio pitkällä tähtäyksellä sellainen, jota tulee kannattaa. Kun esimerkiksi Sammon omistuksesta tällä hetkellä on yli 46 prosenttia ulkomaisten käsissä ja fuusio tehdään, niin on selvää, että ulkomaisten vaikutusvalta myös uuteen perustettavaan yhtiöön kasvaa.

Vaarassa on, että sitäkin kautta niin sanottu sini-valkoinen pääoma Suomesta häviää.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 17 a, 18, 24 ja 27 § sekä 54 a § ja 10 luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 14.50.

Täysistunto keskeytetään kello 14.27.

Täysistuntoa jatketaan

kello 14.50

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Mikkola.

14) Hallituksen esitys laiksi riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 60/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
MmVM 9/1999 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

15) Hallituksen esitys laiksi siemenkauppain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 106/1999 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
MmVM 10/1999 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

16) Hallituksen esitys laiksi asianajajista annetun lain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 110/1999 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 7/1999 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

17) Hallituksen esitys laiksi haastemieslain muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 111/1999 vp
Lakivaliokunnan mietintö LaVM 8/1999 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

18) Hallituksen esitys laeiksi merilain 1 luvun 1 §:n sekä alusrekisterilain 30 §:n muuttamisesta

Mietintöjen pöydällepano
Hallituksen esitys HE 14/1999 vp
Liikennevaliokunnan mietintö LiVM 4/1999 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

_____

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.

_____

Täysistunto lopetetaan kello 14.52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

_____